

ปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคอร์รัปชัน
ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ :
ศึกษาในองค์การบริหารส่วนตำบล *

Anti-Corruption Factors Influence to Corruption Behaviors
in Local Government in Northeast Thailand: Study in
the Sub-District Administrative Organizations

พรศักดิ์ โชติพิณิจ **

Pornsak Chotipinit

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของคู่มือฉบับนี้ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต

** นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยรังสิต e-mail : chotipinit@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยการต่อต้านการคอร์รัปชัน และพฤติกรรมการคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบล (2) เปรียบเทียบพฤติกรรม การคอร์รัปชันจำแนกตามบุคลากรสายการเมืองและสายข้าราชการ (3) เปรียบเทียบ พฤติกรรมการคอร์รัปชันจำแนกตามขนาดขององค์การเล็ก กลาง และใหญ่ และ (4) อิทธิพลของปัจจัยการต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีต่อพฤติกรรมการคอร์รัปชัน กลุ่ม ตัวอย่างคือ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 338 แห่ง จากประชากรทั้งหมด 2,205 แห่ง ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบชั้นภูมิ แบบ เป็นระบบ และแบบเจาะจง แบบสอบถามถูกสร้างจากทฤษฎีการคอร์รัปชันและ แนวคิดการต่อต้านคอร์รัปชัน ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.978 และ 0.935 ตามลำดับ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการ วิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณโดยใช้เทคนิควิธีการเสถียรไว้ส ผลการวิจัยพบว่า 1. เรื่องปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชัน ทั้งนักการเมืองและข้าราชการ (หรือนายกและ ปลัด อบต.) ปฏิบัติตามปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชันในภาพรวมในระดับสูง เรียงจาก มากไปน้อย ได้แก่ การยึดหลักคุณธรรม การยึดหลักความโปร่งใส การยึดหลักถูก ตรวจสอบได้ การยึดหลักนิติธรรม การยึดหลักมีส่วนร่วม การยึดหลักความรับผิดชอบ การยึดหลักความคุ้มค่า การยึดหลักมีเหตุผล การยึดหลักความรู้ การยึดหลักพึ่งพา ตนเอง การลดการผูกขาดอำนาจ การมีภูมิคุ้มกันในตัวเอง และการยึดหลักความ พอประมาณ แต่ยึดหลักการจำกัดการใช้ดุลยพินิจในระดับปานกลาง ส่วนในเรื่อง พฤติกรรมการคอร์รัปชันนั้น ทั้งนักการเมืองและข้าราชการมีพฤติกรรมการคอร์รัปชัน ทางการบริหารในระดับต่ำ มีพฤติกรรมการคอร์รัปชันทางการเมืองในระดับต่ำมาก และมีพฤติกรรมการคอร์รัปชันทางเศรษฐกิจในระดับต่ำมาก 2. นักการเมืองและ ข้าราชการมีความเห็นต่อพฤติกรรมการคอร์รัปชันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ โดยที่ (1) นักการเมืองมีความเห็นว่ามีคอร์รัปชันทางการบริหารในระดับต่ำ มาก แต่ข้าราชการกลับมีความเห็นว่ามีคอร์รัปชันทางการบริหารในระดับปาน กลาง (2) นักการเมืองมีความเห็นว่ามีคอร์รัปชันทางการเมืองในระดับต่ำมาก แต่ ข้าราชการกลับมีความเห็นว่ามีคอร์รัปชันทางการเมืองในระดับต่ำ และ (3) นักการเมืองมีความเห็นว่ามีคอร์รัปชันทางเศรษฐกิจในระดับต่ำมาก แต่

ข้าราชการกลับมีความเห็นว่ามี การคอร์รัปชันทางเศรษฐกิจในระดับต่ำ 3. องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีความเห็นต่อพฤติกรรมคอร์รัปชันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ (1) องค์การขนาดใหญ่มีพฤติกรรมคอร์รัปชันทางการบริหารมากกว่าองค์การขนาดกลางและเล็ก และองค์การขนาดกลางก็มีการคอร์รัปชันทางการบริหารมากกว่าองค์การขนาดเล็ก (2) องค์การขนาดใหญ่มีการคอร์รัปชันทางการเมืองมากกว่าองค์การขนาดกลางและเล็ก และองค์การขนาดกลางก็มีการคอร์รัปชันทางการเมืองมากกว่าองค์การขนาดเล็ก และ (3) องค์การขนาดใหญ่มีการคอร์รัปชันทางเศรษฐกิจมากกว่าองค์การขนาดกลางและเล็ก และองค์การขนาดกลางก็มีการคอร์รัปชันทางเศรษฐกิจมากกว่าองค์การขนาดเล็ก และ 4. ปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมคอร์รัปชันแต่ละประเภท พบว่า (1) ปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมคอร์รัปชันทางการบริหาร ได้แก่ การยึดหลักความโปร่งใส และการจำกัดการใช้ดุลยพินิจ (2) ปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมคอร์รัปชันทางการเมือง ได้แก่ การยึดหลักความโปร่งใส การลดการผูกขาดอำนาจ การยึดหลักคุณธรรม และการยึดหลักพึ่งพาตนเอง และ (3) ปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมคอร์รัปชันทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การยึดหลักความโปร่งใส การลดการผูกขาดอำนาจ การยึดหลักความรู้ และการยึดหลักความรับผิดชอบ

คำสำคัญ : คอร์รัปชัน, ปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชัน, พฤติกรรมคอร์รัปชัน, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This Article was undertaken to assess the level of anti-corruption factors and corruption behaviors in the sub-district administrative organizations (SAOs). This study compared the perception in the political and official fields of SAOs. Furthermore, it also tried to compare the perception with the small, medium and large obligation sizes of the SAOs. Lastly, it also investigated the influence of the anti-corruption factors on the corruption behaviors.

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2558)

The samples of this study were 338 sub-district administrative organizations (SAOs) which were selected from the 2,205 populations in Northeast Thailand. Sampling methods were stratified random, systematic, and purposive sampling. Questionnaires of this study were adopted from the corruption theories and the anti-corruption. The reliability of independent and dependent factors was respectively 0.978 and 0.935 respectively. The statistical methods employing were as follows: the percentage, mean, standard deviation, t-test, analysis of variance (ANOVA), and multiple regressing analysis (MRA) which operated by stepwise regression technique. The finding of this study revealed the following. 1. In case of anti-corruption factors: the overall practice of anti-corruption factors behaved by politicians and the officials was a high level which classified as a high level along integrity, transparency, accountability, rule of law, participation, responsibility, efficacy, reasonableness, knowledge holding, self-dependency, de-monopoly, self-immunity, and moderation while de-discretion was a moderate level. The corruption behaviors performed by politicians and officials was the different level which distinguished as a low level along administrative corruption, a very low level along political corruption and a very low level along economic corruption. 2. There were significant differences between the politicians's views and the officials' views in terms of the corruption behaviors such as: (1) The politicians assumed that administrative corruption behaviors were at a very low level, but on the other hand the officials assumed that administrative corruption behaviors were at a moderate level. (2) The politicians assumed that political corruption behaviors were at a very low level, but the officials assumed that political corruption behaviors were at a low level. And (3) The politicians assumed that economic corruption behaviors were at a very low level, but the officials assumed that economic corruption behaviors were at a low level. 3. There were

significant differences between the small SAOs, medium SAOs, and large SAOs in terms of their corruption behaviors. These differences implied as follows: (1) The existing administrative corruption of the large SAOs was higher than both the medium SAOs and the small SAOs, and moreover the administrative corruption of the medium SAOs was higher than the small SAOs. (2) The existing political corruption of the large SAOs was higher than both the medium SAOs and the small SAOs, and moreover the political corruption of the medium SAOs was higher than the small SAOs. Lastly (3) The existing economic corruption of the large SAOs was higher than both the medium SAOs and the small SAOs, and moreover the economic corruption of the medium SAOs was higher than the small SAOs. And 4. There was a significant influence from the anti-corruption factors on the corruption behaviors. These explanations were as follows: (1) The two anti-corruption factors which reduced administrative corruption most effectively were transparency and de-discretion. (2) The four anti-corruption factors which effectively influenced political corruption were transparency, de-monopoly, integrity, and self-dependency. And lastly (3) The four anti-corruption factors which effectively influenced economic corruption were transparency, de-monopoly, knowledge conduct, and responsibility.

Keywords : Corruption, Anti-Corruption, Behaviors, Sub-District Administrative Organizations

บทนำ

คอร์รัปชันเป็นพฤติกรรมที่มีมายาวนานคู่กับเผ่าพันธุ์และวิวัฒนาการของมนุษยชาติ Syed Hussein Alatas อธิบายว่า คอร์รัปชันดำรงอยู่ในสังคมทุกระบบไม่ว่าจะเป็นศักดินา ประชาธิปไตย ทุนนิยม สังคมนิยม หรือคอมมิวนิสต์ การคอร์รัปชันพบอยู่ในทุกชนชั้นของการปกครองไม่ว่าจะเป็นการปกครองแบบพระมหากษัตริย์หรือสาธารณรัฐ การคอร์รัปชันมีให้เห็นทั้งในสภาวะสงครามและสันติสุข การคอร์รัปชันดำรงอยู่ในทุกเพศวัยทั้งชายและหญิง การคอร์รัปชันปรากฏอยู่จริงในสังคมทุกยุคทุกสมัยตั้งแต่สมัยโบราณ กรีก โรมัน ยุคกลาง ยุคใหม่ และตลอดจนหลังยุคใหม่ (Alatas,1990 cited in Williams, 2000 : 338)

องค์การความโปร่งใสสากล (Transparency International Organization) รายงานดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน (Corruption Perception Index: CPI) ปี พ.ศ. 2557 ของ 175 ประเทศ ใช้เกณฑ์ความโปร่งใส 100 คะแนน พบว่า เดนมาร์ก ได้สูงสุด (92 คะแนน) ส่วนประเทศที่ได้ต่ำสุด (8 คะแนน) คือ โชมาเลียและเกาหลีเหนือ (Transparency International, <http://www.transparency.org>, 18 January 2015) สำหรับประเทศไทย จากข้อมูลรายงานระหว่าง ปี พ.ศ. 2548-2557 พบว่า ประเทศไทยได้ 38, 36, 33, 35, 34, 35, 34, 37, 35 และ 38 คะแนนตามลำดับหรือเฉลี่ย 35.5 คะแนน เมื่อเทียบกับประชาคมอาเซียน พบว่า สิงคโปร์มีความโปร่งใสสูงสุด (84 คะแนน) ส่วนไทยจัดอยู่ในกลุ่มที่ได้ต่ำกว่า 50 คะแนน จึงเห็นได้ว่าข้อมูลทั้งหมดได้สะท้อนภาพลักษณ์ในเชิงลบของไทยต่อสายตาชาวโลก

เมื่อย้อนไปสำรวจหน่วยงานระดับกระทรวงเกี่ยวกับการร้องเรียนต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) กรณีการคอร์รัปชันในภาครัฐตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-2548 พบว่า กระทรวงมหาดไทยถูกร้องเรียนมากที่สุดจำนวน 9,317 เรื่อง หน่วยงานที่ถูกร้องมากที่สุดในช่วงปี พ.ศ. 2543-2550 คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล (3,235 เรื่อง) เทศบาล (1,705 เรื่อง) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (283 เรื่อง) กรุงเทพมหานคร (273 เรื่อง) และเมืองพัทยา (12 เรื่อง) สังเกตได้ว่าการคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่เรื้อรังมานานในกระทรวงมหาดไทย และเมื่อมองลึกลงไปก็พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ถูกร้องเรียนมากที่สุด (โกวิทย์ พวงงาม, 2549 : 2-3) ในการนี้หากศึกษา

เป็นรายภาคก็พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีการคอร์รัปชันสูงในอดีต เพราะมีคดีอื้อฉาวในปี พ.ศ. 2549 โดยสาระเปิดเผยว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกาฬสินธุ์มีการเรียกรับสินบนในการสอบบรรจุบุคคลเข้าเป็นพนักงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ความเสียหายคิดเป็นมูลค่ากว่า 300 ล้านบาท (เชิงชาญ จงสมชัย และวิเชียร ตันศิริคงคล, 2551 : 2-4)

การประเมินความเสียหายจากคอร์รัปชันในเชิงเศรษฐศาสตร์มหภาค เปาโล มั้วโร (Paolo Mauro) จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ได้ศึกษาผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจและการลงทุนของ 97 ประเทศ ทั่วโลกในปี ค.ศ. 1997 พบว่า การคอร์รัปชันก่อให้เกิดความเสียหายคือ (1) การคอร์รัปชันทำให้รายได้เฉลี่ยของประชากรมี แนวโน้มลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า r เท่ากับ -0.8) และ (2) การคอร์รัปชัน ทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะด้านการลงทุนมีแนวโน้มลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า r เท่ากับ -0.32) (Mauro, 1997 cited in Jain, 2001 : 90-91)

เมื่อพิจารณาจากการบริหารการปกครองของไทย ประเทศไทยมีการบริหาร ราชการแผ่นดินโดยแบ่งเป็นสามระดับ คือ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ซึ่งในส่วนหลังนี้ได้แบ่งย่อยออกเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การ บริหารส่วนตำบล เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า การคอร์รัปชันมีวิวัฒนาการแพร่กระจาย จากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมายังส่วนท้องถิ่นโดยมาพร้อมกับพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้นแสดงว่า การคอร์รัปชันได้เกิดในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมารวมทศวรรษ การที่องค์การเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทยรายงานของไทยมีค่าดัชนีความโปร่งใสเฉลี่ย เท่ากับ 35.5 ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2548-2557) หมายความว่า การคอร์รัปชัน ยังไม่มีที่ท่าว่าจะลดลง

ดังนั้น จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีศักยภาพ ในการต่อต้านคอร์รัปชันในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้ชื่อเรื่องว่า “ปัจจัย ต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคอร์รัปชันในองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: ศึกษาในองค์การบริหารส่วนตำบล”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการต่อต้านการคอร์รัปชันและพฤติกรรมการคอร์รัปชัน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการคอร์รัปชันของนักการเมืองและข้าราชการ
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการคอร์รัปชันจำแนกตามขนาดขององค์การเล็ก กลาง และใหญ่
4. เพื่อศึกษาปัจจัยการต่อต้านคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคอร์รัปชัน

นิยามศัพท์การวิจัย

การคอร์รัปชัน (corruption) หมายถึง การแสวงหาผลประโยชน์จากรัฐหรือเอกชน โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ ระเบียบ กฎหมาย อิทธิพล ความสัมพันธ์ส่วนตัว หรือข้อมูลข่าวสารภายในเป็นเครื่องมือ

พฤติกรรมการคอร์รัปชัน (corruption behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลสาธารณะมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ทางการบริหาร (administrative corruption behavior) ทางการเมือง (political corruption behavior) และทางเศรษฐกิจ (economic corruption behavior) จากรัฐหรือเอกชน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยคือองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 2,205 แห่ง เมื่อคำนวณโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1967 : 886) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 338 แห่ง

วิธีการเลือกตัวอย่าง

วิธีการเลือกตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิจากประชากร 3 กลุ่ม (คือกลุ่มขนาดเล็ก กลาง และใหญ่) ต่อมาใช้วิธีสุ่มแบบเป็นระบบ และสุ่มแบบเจาะจง เพื่อให้ได้ตัวอย่างครบ 338 แห่ง จำแนกเป็นขนาดเล็ก กลาง และใหญ่จำนวน 30, 227 และ 31 แห่งตามลำดับ มีผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ สายการเมืองคือนายกและสายข้าราชการคือปลัด สายละ 338 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 676 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย (1) บุคลากร 2 สายคือ สายการเมืองและสายข้าราชการ (2) ขนาดองค์กรคือขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ และ (3) ปัจจัยต่อต้านคอร์รัปชัน ได้แก่ การลดผูกขาดอำนาจ การจำกัดการใช้ดุลยพินิจ การยึดหลักนิติธรรม การยึดหลักคุณธรรม การยึดหลักความโปร่งใส การยึดหลักความรับผิดชอบ การยึดหลักถูกตรวจสอบได้ การยึดหลักมีส่วนร่วม การยึดหลักความคุ้มค่า การยึดหลักพอประมาณ การยึดหลักมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวเอง การยึดหลักความรู้ และการยึดหลักพึ่งพาตนเอง

ตัวแปรตาม คือพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชัน ได้แก่ การคอร์รัปชันทางการบริหาร การคอร์รัปชันทางการเมือง และการคอร์รัปชันทางเศรษฐกิจ

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างตัวแปร

สำหรับตัวแปรอิสระที่เป็นปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชัน (anti-corruption) ได้มาจากแนวคิดและทฤษฎีดังต่อไปนี้ (1) แนวคิดด้านกฎหมาย (2) แนวคิดด้านคุณธรรม (3) ทฤษฎีผลประโยชน์ทับซ้อน (conflict of interest) (4) ทฤษฎีค่าเช่าและการแสวงหาค่าเช่า (rent and rent seeking) (5) ทฤษฎีตัวการ-ตัวแทน (principal-agent theory) (6) แนวคิดการต่อต้านการคอร์รัปชันของธนาคารโลก (7) แนวคิดการต่อต้านคอร์รัปชันของธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (8) แนวคิดการต่อต้านคอร์รัปชันตามหลักธรรมาภิบาล และ (9) แนวคิดการต่อต้านการคอร์รัปชันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำหรับตัวแปรตามที่เป็นพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชัน (corruption behaviors) ได้มาจากแนวคิดดังต่อไปนี้ (1) แนวคิดของเนธานเนียล เอช. เลฟ (Nethaniel H. Leff) (2) แนวคิดขององค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) (3) แนวคิดของเอดเวิร์ด ซี. แบนฟิลด์ (Edward C. Banfield) และ (4) แนวคิดของสังคิต พิริยะรังสรรค์

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2558)

พื้นที่และระยะเวลาศึกษา

ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี พ.ศ.

2557

วิธีดำเนินการวิจัย

ประเภทการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research)

เครื่องมือและความน่าเชื่อถือ

เป็นแบบสอบถามวัดการปฏิบัติโดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert scale) จำแนกเป็น 5 ระดับได้แก่ 5 คือปฏิบัติเป็นประจำ 4 คือปฏิบัติบ่อยมาก 3 คือปฏิบัติบ่อย 2 คือปฏิบัติบางครั้ง และ 1 คือปฏิบัตินานๆ ครั้ง โดยจำแนกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 เรื่องปัจจัยในการต่อต้านการคอร์รัปชัน และตอนที่ 2 เรื่องพฤติกรรมการคอร์รัปชัน และทั้งสองตอนมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.978 และ 0.935 ตามลำดับ

การวัดตัวแปร

เกณฑ์การวัดและแปลความหมายมี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 100 และ Razote, 2005 : 50) ได้แก่ ระดับ 4.51-5.00 นัยคือ ปฏิบัติเป็นประจำหรือสูงมาก (always or very high) ระดับ 3.51-4.50 นัยคือปฏิบัติบ่อยมากหรือสูง (very often or high) ระดับ 2.51-3.50 นัยคือปฏิบัติบ่อยหรือปานกลาง (often or moderate) ระดับ 1.51-2.50 นัยคือปฏิบัติบางครั้งหรือต่ำ (sometime or low) และระดับ 1.00-1.50 นัยคือปฏิบัตินานๆ ครั้งหรือต่ำมาก (seldom or very low)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีขั้นตอนส่งแบบสอบถามดังนี้ (1) ทำหนังสือจากวิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล (2) ส่งทางไปรษณีย์ให้นายกและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 338 และ 338 ชุดตามลำดับ รวม 676 ชุด (3) ตรวจสอบความสมบูรณ์เมื่อได้รับการส่งคืน และ (4) ติดตามทวงคืนหากยังไม่ครบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ที่ใช้สถิติดังนี้ (1) วิเคราะห์ปัจจัยการต่อต้านการคอร์รัปชันและพฤติกรรมการคอร์รัปชันใช้ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) (2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการคอร์รัปชันของนักการเมืองและข้าราชการ ใช้การทดสอบค่าที (t-test) (3) เปรียบเทียบพฤติกรรมการคอร์รัปชันจำแนกตามองค์การขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (analysis of variance: ANOVA) โดยหาความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD ของฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference) และ (4) วิเคราะห์อิทธิพลระหว่างปัจจัยต่อต้านคอร์รัปชันกับพฤติกรรมการคอร์รัปชันใช้การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) โดยใช้เทคนิควิธีสเต็ปไวส์ (stepwise) ในการเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการ

ผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยการต่อต้านการคอร์รัปชัน พบว่า

1.1 นายกและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติตามปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชันในภาพรวมในระดับสูง (high) ใน 13 ตัวแปรโดยยึดหลักต่างๆ เรียงจากมากไปน้อยได้แก่ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักถูกตรวจสอบได้ หลักนิติธรรม หลักมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักมีเหตุผล หลักความรู้ หลักพึ่งพาตนเอง การลดการผูกขาดอำนาจ การมีภูมิคุ้มกันในตัวเอง และหลักพอประมาณ

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ปฏิบัติตามปัจจัยการต่อต้านการคอร์รัปชันในภาพรวมในระดับสูง (high) ใน 13 ตัวแปร เรียงจากมากไปน้อยได้แก่ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักถูกตรวจสอบได้ หลักนิติธรรม หลักมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักมีเหตุผล หลักความรู้ หลักพึ่งพาตนเอง การลดการผูกขาดอำนาจ การมีภูมิคุ้มกันในตัวเอง และหลักพอประมาณ

2. ระดับพฤติกรรมการคอร์รัปชัน พบว่า

2.1 นายคมองว่า อบต. มีพฤติกรรมการคอร์รัปชันในระดับต่ำมาก (very low) เรียงจากมากไปน้อยคือ การคอร์รัปชันทางการบริหาร การคอร์รัปชันทางการเมือง และการคอร์รัปชันทางเศรษฐกิจ

2.2 ปลัด อบต. มองว่ามีพฤติกรรมการคอร์รัปชันอยู่ในระดับต่ำ (low) เรียงจากมากไปน้อยคือ การคอร์รัปชันทางการบริหาร การคอร์รัปชันทางการเมือง และการคอร์รัปชันทางเศรษฐกิจ

2.3 อบต.ขนาดเล็กมองว่ามีพฤติกรรมการคอร์รัปชันอยู่ในระดับต่ำมาก (very low) เรียงจากมากไปน้อยคือ การคอร์รัปชันทางการบริหาร การคอร์รัปชันทางการเมือง และการคอร์รัปชันทางเศรษฐกิจ

2.4 อบต.ขนาดกลางมองว่ามีพฤติกรรมการคอร์รัปชันอยู่ในระดับต่ำ (low) เรียงจากมากไปน้อยคือ การคอร์รัปชันทางการบริหาร การคอร์รัปชันทางการเมือง และการคอร์รัปชันทางเศรษฐกิจ

2.5 อบต.ขนาดใหญ่มองว่ามีพฤติกรรมการคอร์รัปชันอยู่ในระดับปานกลาง (moderate) เรียงจากมากไปน้อยคือ การคอร์รัปชันทางการบริหาร การคอร์รัปชันทางเศรษฐกิจ และการคอร์รัปชันทางการเมือง

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคอร์รัปชันระหว่างนักการเมืองและข้าราชการ
พบว่านักการเมืองและข้าราชการมีความเห็นต่อพฤติกรรมคอร์รัปชันทั้ง 3 ประเภท คือ การคอร์รัปชันทางการบริหาร ทางการเมือง และทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยฝ่ายข้าราชการมองว่ามีคอร์รัปชันต่ำ (low) ในทุกประเภท แต่ฝ่ายการเมืองมองว่ามีคอร์รัปชันต่ำมาก (very low) ในทุกประเภท

4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคอร์รัปชันจำแนกตามขนาดขององค์การ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีมุมมองต่อการคอร์รัปชันในภาพรวมทั้ง 3 ประเภทคือ การคอร์รัปชันทางการบริหาร ทางการเมือง และทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า อบต.ขนาดใหญ่มีพฤติกรรมคอร์รัปชันในภาพรวมมากกว่า อบต.ขนาดกลาง อบต.ขนาดใหญ่มีพฤติกรรมคอร์รัปชันในภาพรวมมากกว่า อบต.ขนาดเล็ก และ อบต.ขนาดกลางมีพฤติกรรมคอร์รัปชันในภาพรวมมากกว่า อบต.ขนาดเล็ก

5. การวิเคราะห์ปัจจัยการต่อต้านคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันพบว่า

5.1 ปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันทางการบริหารใน อบต. ได้แก่ การยึดหลักความโปร่งใส และการจำกัดการใช้ดุลยพินิจ

5.2 ปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันทางการเมืองใน อบต. ได้แก่ การยึดหลักความโปร่งใส การยึดหลักคุณธรรม การลดการผูกขาดอำนาจ และการยึดหลักพึ่งพาตนเอง

5.3 ปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันทางเศรษฐกิจใน อบต. ได้แก่ การยึดหลักความโปร่งใส การลดการผูกขาดอำนาจ การยึดหลักความซื่อ และการยึดหลักความรับผิดชอบ

การอภิปรายผล

1. การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันในภาพรวมตามมุมมองของนักการเมืองและข้าราชการ การที่ความเห็นของฝ่ายนักการเมืองมองว่า อบต. มีพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันในระดับต่ำมาก (very low) แต่ฝ่ายข้าราชการมองว่ามีการคอร์รัปชันในระดับต่ำ (low) ลักษณะเช่นนี้แสดงว่า บุคลากรทั้งสองฝ่ายมีมุมมองต่อพฤติกรรมของการคอร์รัปชันในลักษณะสวนทางกัน กล่าวคือนักการเมืองมองว่ามีน้อย แต่ข้าราชการมองว่ามีมาก การที่ผลวิจัยปรากฏเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยขออภิปรายโดยตั้งสมมติฐานเป็นสองประเด็น ประเด็นแรกคือ มีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นจริง แล้วนักการเมืองพยายามปกปิดเป็นความลับ แต่ข้าราชการกลับไม่ช่วยปิดบังให้ หรือประเด็นที่สองคือ ไม่มีการคอร์รัปชันใดๆ เพราะที่ทั้งนักการเมืองและข้าราชการมีคุณธรรมสูง ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะทำให้ผลการวิจัยปรากฏออกมาในระดับต่ำทั้งสองฝ่าย แต่เนื่องจากผลการวิจัยกลับมีผลออกมาในทางตรงกันข้าม ดังนั้น โดยตรรกะจึงควรมุ่งไปอภิปรายในนัยของประเด็นแรกมากกว่า นั่นคือ มีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นจริง โดยจะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับการวิจัยเชิงประจักษ์ของโกวิทย์ พวงงาม (2549 : 2-3) ที่พบว่า หน่วยงานที่ถูกร้องว่ามีการคอร์รัปชันมากที่สุดในช่วงปี พ.ศ.2543-2550 คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีมากถึง 3,235 เรื่อง อย่างไรก็ตามการที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า

ประการแรก นักการเมืองไม่ต้องการเปิดเผยพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันให้บุคคลภายนอกรับรู้ เพราะถ้าหากเปิดเผยสู่สังคมก็อาจจะมีกรร้องเรียนถึงคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ซึ่งจะทำให้เกิดความอื้อฉาว ภาพลักษณ์เสียหาย ถูกตั้งกรรมการสอบสวนหรือตรวจสอบ หากมีความผิดจริงอาจถูกลงโทษ แล้วเป็นจุดอ่อนให้นักการเมืองฝ่ายตรงกันข้ามนำไปเป็นประเด็นโจมตีในการเลือกตั้งครั้งหน้าได้ ฉะนั้นนักการเมืองจึงต้องพยายามปกปิดพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ดูเหมือนมีการคอร์รัปชันในระดับต่ำ

ประการที่สอง ข้าราชการต้องการเปิดเผยความจริงสะท้อนผ่านแบบสอบถามงานวิจัยซึ่งดูเหมือนว่ามีความปลอดภัยมากกว่าการนำไปเปิดเผยผ่านช่องทางอื่นซึ่งอาจทำให้ตัวเองไม่ปลอดภัย ประกอบกับนักการเมืองและข้าราชการอาจมีความขัดแย้งกันด้วยสาเหตุที่หลากหลาย อาทิ ผลประโยชน์ไม่ลงตัว ข้อมูลข่าวสารบิดเบือน โครงสร้างองค์การคลุมเครือ ค่านิยมที่แตกต่างกัน และความสัมพันธ์ที่ไม่ลงรอย (สุพัตรา จิตตเสถียร, 2550 : 28-31) โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ หากฝ่ายข้าราชการเสียผลประโยชน์ก็กระทบความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายไม่ลงรอยกันมาก่อน ก็อาจจะทำให้พฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันถูกเปิดเผยในระดับสูงได้

ประการสุดท้าย พฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารงานบุคคลซึ่งมักจะมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น อาทิ มีการรับบรรจุบุคลากรโดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว มีการรับพนักงานโดยอาศัยระบบอุปถัมภ์ มีบุคลากรถูกบรรจุเข้างานโดยอาศัยระบบเครือญาติ มีการฝากบรรจุเข้างานโดยระบบพรรคพวก มีการบรรจุบุคลากรโดยไม่คำนึงถึงหลักความสามารถและคุณธรรม มีการโอนย้ายบุคลากรโดยไม่คำนึงถึงหลักความสามารถและคุณธรรม มีการซื้อขายตำแหน่งหรือการแต่งตั้งโอนย้ายบุคลากรเหมือนเป็นธุรกิจ มีการแต่งตั้งบุคลากรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีการรับบุคลากรโดยไม่โปร่งใส และการแต่งตั้งโดยไม่มีดีหลักอาวุโส ซึ่งพฤติกรรมทั้ง 10 ประการดังกล่าวอาจเป็นประเด็นที่ทำให้บุคลากรผู้ตกเป็นฝ่ายถูกกระทำจำฝังใจ แล้วได้สะท้อนความคิดเห็นออกมาว่ามีพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันมากผ่านการตอบแบบสอบถามตามที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ เมื่อวิเคราะห์ระบบอุปถัมภ์ในองค์การบริหารส่วนตำบลจะพบว่า มันทำลายหลักความยุติธรรม คุณธรรม ความสามารถ และระเบียบการบริหารงานบุคคล

สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐนันท์ ธนทิพพิพัฒนกุล (2550 : บทคัดย่อ) ในหัวข้อเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยผ่านทฤษฎีจริยศาสตร์ของอิมมานูเอล คานต์” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ระบบอุปถัมภ์ที่สังคมไทยใช้กันอยู่ได้สร้างปัญหาให้กับสังคมไทยอย่างมาก เช่น เกิดการคอร์รัปชัน เมื่อมองพฤติกรรมผ่านทฤษฎีจริยศาสตร์ของคานต์ พบว่า อิมมานูเอล คานต์ (Emmanuel Kant) ไม่เห็นด้วยกับหลักปฏิบัติที่อิงระบบอุปถัมภ์ งานวิจัยนี้สามารถวิเคราะห์สังคมไทยได้ว่า ในองค์การบริหารส่วนตำบลย่อมมีทั้งผู้เห็นด้วยกับระบบอุปถัมภ์เพราะเขาได้ผลประโยชน์และมีผู้ไม่เห็นด้วยกับระบบอุปถัมภ์เพราะเขาเสียผลประโยชน์ ดังนั้น บุคลากรทั้งสองฝ่ายคือนักการเมืองและข้าราชการจึงมีมุมมองต่อพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันทางการบริหารในลักษณะสวนทางกัน

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันตามความเห็นขององค์การขนาดต่างๆ การที่ผลการวิจัยพบว่า อบต. ขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันในภาพรวมมากกว่า อบต.ขนาดกลางและขนาดเล็ก และ อบต.ขนาดกลางมีพฤติกรรมคอร์รัปชันในภาพรวมมากกว่า อบต. ขนาดเล็ก ปรากฏว่าผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยของลูบา ฮาโบลาสโซวา (Luba Habodaszova) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยในระดับดุษฎีนิพนธ์ของมหาวิทยาลัยอินเดียนา (Indiana University) ในหัวข้อเรื่อง “การคอร์รัปชันกับขนาดขององค์การ (Corruption and the Size of Government)” โดยเขาได้ศึกษาการคอร์รัปชันในหน่วยงานส่วนกลาง (central government) และในหน่วยงานส่วนท้องถิ่น (local government) ผลการวิจัยอธิบายว่า (1) องค์การในส่วนกลาง พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างขนาดขององค์การ (size of the central government) กับการคอร์รัปชัน (corruption) นั่นคือ องค์การขนาดใหญ่มีเงินงบประมาณจำนวนมากโดยเฉพาะในการบริหารงานบุคคล (employment) จึงดึงดูดใจให้มีพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันสูง (2) องค์การในส่วนท้องถิ่น พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างขนาดขององค์การ (size of the local government) กับการคอร์รัปชัน นั่นคือ องค์การขนาดใหญ่มีการคอร์รัปชันมากกว่าขนาดเล็ก ประกอบกับองค์การขนาดเล็กต้องอยู่ใกล้ชิดชาวบ้าน การที่องค์การขนาดเล็กไม่กล้าคอร์รัปชัน เพราะถ้าหากมีการคอร์รัปชันจะทำให้ชาวบ้านเดือดร้อนยังมีการคอร์รัปชันมากก็ยังมีผลกระทบต่อระบบสวัสดิการสังคมในท้องถิ่น และอาจทำให้ประชาชนเดือนร้อนจนทนไม่ไหวแล้วลุกขึ้นมาเดินขบวนเรียกร้องขับไล่ได้ (Habodaszova, 2003 : abstract)

3. ปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคอร์รัปชัน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคอร์รัปชันทางการบริหาร ได้แก่ การยึดหลักความโปร่งใส และการจำกัดการใช้ดุลยพินิจ (2) ปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคอร์รัปชันทางการเมือง ได้แก่ การยึดหลักความโปร่งใส การลดการผูกขาดอำนาจ การยึดหลักคุณธรรม และการยึดหลักพึ่งพาตนเอง และ (3) ปัจจัยต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคอร์รัปชันทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การยึดหลักความโปร่งใส การลดการผูกขาดอำนาจ การยึดหลักความรู้ และการยึดหลักความรับผิดชอบ การที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยทั้งหมดข้างต้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการลดพฤติกรรมการคอร์รัปชันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับวรรณกรรมของนักวิชาการ 4 ท่านดังนี้ (1) การวิจัยของ พรศักดิ์ ผ่องแผ้วและคณะ (2543 : 13) ที่พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการคอร์รัปชันมี 4 ตัวแปรคือ การผูกขาดอำนาจ (monopoly of authority) การใช้ดุลยพินิจ (discretion) การตรวจสอบได้ (accountability) และความโปร่งใส (transparency) ในการนี้พรศักดิ์ ผ่องแผ้วและคณะได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า สองตัวแปรแรกเป็นตัวแปรเชิงบวกที่เอื้อให้เกิดการคอร์รัปชัน กล่าวคือ เมื่อมีการผูกขาดอำนาจสูงและมีการใช้ดุลยพินิจในการทำงานสูงก็จะทำให้มีการคอร์รัปชันสูงตามมา และในการนี้ ถ้าต้องการให้คอร์รัปชันลดลงจึงต้องจัดการภาครัฐโดยการใช้ดุลยพินิจ (de-discretion) และการลดการผูกขาดอำนาจ (de-monopoly of authority) ส่วนสองตัวแปรหลังมีอิทธิพลต่อการลดพฤติกรรมการคอร์รัปชัน กล่าวคือ เมื่อองค์กรมีการตรวจสอบสูงและมีความโปร่งใสสูง จะทำให้พฤติกรรมการคอร์รัปชันในองค์กรต่ำลง (พรศักดิ์ ผ่องแผ้วและคณะ, 2543 : 5) (2) สอดคล้องกับวิจัยของแดเนียล ดับบลิว. กิงเกอร์ริช (Daniel W. Gingerich) ในหัวข้อเรื่อง “ดุลยภาพการคอร์รัปชันของภาคการเมืองและภาคราชการในอเมริกาใต้ (Corruption in General Equilibrium: Political Institutions and Bureaucratic Performance in South America)” พบว่า แนวทางในการควบคุมคอร์รัปชัน (controlling corruption) ในวงราชการของประเทศโบลิเวีย บราซิล และชิลี คือ การปลูกฝังแนวคิตรระบบอภิบาล (governance) อันได้แก่ การยึดหลักนิติธรรม (rule of law) การยึดหลักคุณธรรม (integrity) การยึดหลักความโปร่งใส (transparency) การยึดหลักความรับผิดชอบ (responsibility) การยึดหลักการตรวจสอบได้ (accountability) การยึดหลักการมีส่วนร่วม (participation) และการยึดหลักความคุ้มค่า (efficacy) (Gingerich, 2007 :

abstract) (3) สอดคล้องกับการวิจัยของวนาฤทธิ์ เจียง (Vanarith Cheang) ที่ศึกษาในหัวข้อเรื่อง “ผลของเงินช่วยเหลือจากต่างชาติต่อเศรษฐกิจและการคอร์รัปชันในประเทศกำลังพัฒนา 67 ประเทศ (The Effect of Foreign Aid on Economic Growth and Corruption in 67 Developing Countries)” ซึ่งพบว่า เงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือเพื่อป้องกันการคอร์รัปชันคือการส่งเสริมให้รัฐบาลมีระบบการอภิบาล (governance) โดยมุ่งให้มีความรับผิดชอบ (responsibility) และตรวจสอบได้ (accountability) (Cheang, 2009 : abstract; 29-33) และ (4) สอดคล้องกับงานวิจัยของเก็กกุล กังวล (2553 : บทคัดย่อ) ในหัวข้อเรื่อง “การนำนโยบายโครงการชุมชนพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะพลับพลา อำเภอมือง จังหวัดราชบุรี” พบว่า การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จและไม่พบการคอร์รัปชัน ปัจจัยที่ช่วยให้โครงการสำเร็จคือ การมีความโปร่งใสและเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบ และที่สำคัญคือ ประชาชนดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันได้แก่ ความพอประมาณ การมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวเอง การมีความรู้ การมีคุณธรรม และการพึ่งพาตนเอง ที่สุดปรากฏว่าชีวิตประสบความสำเร็จและไม่พบพฤติกรรมการคอร์รัปชัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ จากการศึกษาพบว่า มีปัจจัยต่อต้านคอร์รัปชันจำนวน 7 ตัวแปรที่ส่งผลต่อการลดพฤติกรรมคอร์รัปชันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การยึดหลักความโปร่งใส การจำกัดการใช้ดุลยพินิจ การลดการผูกขาดอำนาจ การยึดหลักคุณธรรม การยึดหลักความรับผิดชอบ การยึดหลักความรู้ และการยึดหลักพึ่งพาตนเอง ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรมอบนโยบายให้บุคลากรสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันภายในองค์การโดยตระหนักถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลในการต่อต้านการคอร์รัปชันดังกล่าว ทั้งนี้ควรให้สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดเป็นผู้นำกับดูแลการดำเนินการตามนโยบายอีกชั้นหนึ่งผ่านการฝึกอบรมผู้บริหารระดับสูงขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละปีด้วย
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป จากการศึกษาพบว่า มีจำนวน 7 ตัวแปรที่ส่งผลต่อการลดพฤติกรรมคอร์รัปชันอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น ต่อไปควรให้มีการ

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2558)

วิจัยในเชิงคุณภาพ (qualitative research) และการวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยใช้ตัวแปรดังกล่าวเป็นกรอบในการวิจัยเพื่อหาประสิทธิภาพในการควบคุมคอร์รัปชัน นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพิ่มเติมให้ใช้กลุ่มทฤษฎีร่วมสมัย อาทิ ทฤษฎีสมคบคิด (conspiracy theory) ทฤษฎีการประกอบสร้างความจริงทางสังคม (construction of social reality) ทฤษฎีวาทกรรม (discourse) ทฤษฎีเชิงสถาบัน (institutional theory) เป็นต้น มาศึกษาพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชันแทนทฤษฎีในอดีตที่มักมองคอร์รัปชันในเชิงประจักษ์ (empiricism) อาทิ ทฤษฎีผลประโยชน์ทับซ้อน (conflict of interest) ทฤษฎีค่าเช่าและการแสวงหาค่าเช่า (rent and rent-seeking) และทฤษฎีตัวการ-ตัวแทน (principal-agent) หากการวิจัยในอนาคตใช้ทฤษฎีที่หลากหลายเชื่อว่าจะทำให้เข้าถึงความรู้และความจริงมากขึ้น สามารถอธิบายปรัชญาการคอร์รัปชันในแง่ของภววิทยา (ontology) ญาณวิทยา (epistemology) และจริยศาสตร์ (ethics) ได้ครอบคลุมมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ อธิการวิทยาลัยรัฐกิจ ผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขารัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยรังสิต ขอขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร. ดิน ปรัชญพฤทธิ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.ดร.เกษมศานต์ โชติชาครพันธ์ ที่ให้คำแนะนำแนวคิดการวิจัยและช่วยให้ดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้

เอกสารอ้างอิง

- โกวิท พวงงาม. 2549. **แนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างกลไกการป้องกันการทุจริตในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น**. รายงานการวิจัย. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกื้อกุล กังวล. 2553. **การนำนโยบายโครงการชุมชนพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล เกาะพลับพลา อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ มหบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองส่วนท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เชิงชาญ จงสมชัย และวิเชียร ตันศิริคงคล. 2551. **การศึกษาการคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบล**. รายงานโครงการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน วิทยาลัยการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐนันท์ ธนทัตพัฒนากุล. 2550. **การศึกษาเชิงวิเคราะห์ระบบการอุปถัมภ์ในสังคมไทย ผ่านทฤษฎีจริยศาสตร์ของอิมมานูเอ็ล คานต์**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2535. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และคณะ. 2543. **ดัชนีการคอร์รัปชันของไทย**. รายงานการวิจัยทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2551. **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สังคีต ทิริยะรังสรรค์. 2554. **คอร์รัปชันเชิงระบบ: นวัตกรรมที่ต้องควบคุม**. กรุงเทพฯ: มปป.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.). 2544 . **คู่มือการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดี**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สุพัตรา จิตตเสถียร. 2550. **การจัดการความขัดแย้งในสถานพยาบาลของรัฐระดับจังหวัด**. วิทยานิพนธ์หลักสูตร ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Asian Development Bank (ADB). 2012. **Anti-Corruption Policies in Asia and the Pacific: Progress in Legal and Institutional Reform in 25 countries**. Retrieved June 4, 2012, from <http://www.2.adb.org/Documents/Reports/Anticorruption-Policies/default.asp>.
- Banfield E.C..1975. "Corruption as a Feature of Government Organization." **Journal of Law and Economics**, 3 (December) : 587-605.

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2558)

- Chheang, V..2009. *The effect of foreign aid on economic growth and corruption in 67 developing countries*. Diss. Georgetown University. Dissertations & Theses: Full Text, ProQuest. Web. 2 Aug. 2011. Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/>
- Gingerich, D.. 2007. *Corruption in general equilibrium: Political institutions and bureaucratic performance in South America*. Diss. Harvard University. Dissertations & Theses: Full Text, ProQuest. Web. 3 Aug. 2011. Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/>
- Habodaszova, L. 2003. *Corruption and the size of government* (Order No. 3122693). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (305334488). Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/305334488?accountid=34292>
- Hoeh, H.W. 2001. **Good Governance in Central and Eastern Europe: The Puzzle of Capitalism by Design**. Northampton, Massachusetts: Edward Elgar.
- Jain, A.K.. 2001. **The Political Economy of Corruption**. London: Routledge.
- Leff, N.H.. 1964. “Economic Development Through Bureaucratic Corruption.” **American Behavioral Scientist**, 3 (November) : 8-14.
- Mauro, P.. 1995. “Corruption and Growth.” **Quarterly Journal of Economics**, 3 (August) : 681-712.
- Razote, R.F. 2005. **Administrative Culture of Middle Level Administrators of SUC_s in Region I**. Unpublished Doctoral Dissertation. University of Northern Philippines. Vigan City.
- Smith, B.C. 2007. **Good Governance and Development**. n.p.
- Szeftel, M.. 1998. “Misunderstanding African Politics: Corruption and the Governance Agenda.” **Review of African Political Economy**, 76 (June) :221-240.

- Transparency International. 2004. **Global Corruption Report 2004
Special Focus: Political Corruption**. London: Pluto Press.
- Transparency International. 2015. **Corruption Perceptions Index 2014**.
Retrieved January 18, 2015,
from: <http://www.transparency.org/news>.
- Tullock, G.. 2005. **Public Goods, Redistribution and Rent Seeking**.
Northampton Massachusetts USA: Edward Elgar.
- Williams,R.. 2000. **Explaining Corruption**. Northampton, Massachusetts:
Edward Elgar Publishing.
- World Bank. 1992. **Governance and Development**. Washington D.C.:
The World Bank press.